

АДМІНІСТРАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ МІЛІЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ РСР У СЕРЕДИНІ 1960-Х РОКІВ: ОСНОВНІ АСПЕКТИ

**РЯБИЙ Сергій Михайлович - кандидат юридичних наук, заслужений юрист
України, начальник відділу ДНДІ МВС України, м. Київ, Україна**

ORCID ID 0000-0002-7854-4193

УДК 342.95 + 351.74

DOI: <https://doi.org/10.32782/ep.2024.2.3>

У статті розглядаються основні напрями адміністративної діяльності міліції у середині 1960-х років. Показано, як міліція організувала боротьбу з дитячою бездоглядністю та правопорушеннями з боку неповнолітніх. Керівництво цієї діяльністю покладалося безпосередньо на начальників міських, районних та лінійних органів міліції, які співпрацювали з комісіями у справах неповнолітніх при виконках Рад депутатів трудящих, а також громадськими організаціями, органами народної освіти, школами, іншими навчальними закладами, підприємствами та добровільними народними дружинами й іншими громадськими організаціями. Це означало, відповідно до доктрин тодішньої політики та ідеології, що громадські організації та сама громадськість повинні брати на себе все більше обов'язків у сфері попередження злочинності молоді. У зв'язку з цим значна увага приділялася посиленню співпраці з добровільними народними дружинами, оскільки в цій роботі були істотні недоліки. Деякі місцеві органи міліції не надавали належної допомоги у навчанні дружинників та організацій їхньої роботи. Внаслідок цього окремі народні дружини не брали активної участі в охороні громадського порядку. Міліція вела також боротьбу з браконьєрством, але в той час деякі місцеві органи міліції послабили боротьбу з ним та іншими правопорушеннями на водоймах, мало сприяли органам рибохорони у боротьбі з порушеннями правил риболовлі. Важливим напрямом роботи міліції в ці роки залишалася боротьба з порушеннями правил дорожнього руху та з попередження дорожньо-

транспортних пригод. Кількість таких порушень у ці роки зростала і стала гострою проблемою. Лише у 1965 р. у республіці було виявлено більше 600 тис. порушників правил дорожнього руху. З метою покращення цієї роботи керівництвом МОГП було прийняте рішення про ширше залучення громадськості до виявлення порушень дорожнього руху та їх попередження, зокрема створювався інститут громадських автоінспекторів із досить широкими правами та обов'язками.

Ключові слова: Україна, міліція, 1960-ті роки, адміністративна діяльність міліції, боротьба з дитячою бездоглядністю, добровільні народні дружини, браконьєрство, порушення правил дорожнього руху.

Постановка проблеми

Нинішній етап історичного розвитку вимагає від поліції використання якісно нових форм діяльності, заснованих на поєднанні більш ефективних методів та принципів організації та управління силами і засобами правоохоронних органів. В основу трансформації форм та методів діяльності поліції повинно бути покладено безумовний пріоритет прав і свобод людини, а також досвід минулого – позитивний та негативний з метою засвоєння у ньому кращого та аналізу передумов та причин недоліків, що мали місце у діяльності міліції в минулому. Адміністративна діяльність міліції у 1960-х роках у цьому плані дає багато можливостей, оскільки це був перехідний період від «відлиги» до «застою» і продовжувала

функціонувати нова форма організації діяльності правоохоронних органів – міністерство охорони громадського порядку.

Стан дослідження проблеми

Слід відзначити, що певні аспекти цієї проблеми розглядаються у відповідних розділах дисертацій А.П. Чернеги «Правове регулювання діяльності органів міліції Української РСР у 1956–1985 рр.» (2008) [1], І. О. Лесь «Становлення та розвиток дисциплінарних правовідносин в органах міліції УСРР-УРСР (1919-1991 рр.)» (2016) [2]. До робіт, де розглядаються деякі аспекти цієї проблеми, також можна віднести невелику брошуру «Шляхом становлення і визнання, видану до 90-річчя транспортної міліції» (2009) [3].

Певні основні напрями адміністративної діяльності міліції в період 1950-х-1960-х рр. знайшли своє висвітлення в науково-популярному нарисі «Міліція України: історичний нарис, портрети, події», написаному під керівництвом тодішніх (2002 р.) очільників української міліції [4].

Також питання про адміністративну діяльність міліції та особистий внесок у цей напрям роботи її очільників розглядається в монографії О. М. Бандурки «Секретарі, наркоми, міністри внутрішніх справ України в 1917-2022 роках» (2022) [5], а те ж саме стосовно Харківщини, – у науковому виданні «Керівники міліції/поліції Харківщини (1918–2021 рр.)» (2021) за загальною редакцією В.А. Греченка [6]. Проте у всіх вище наведених дослідженнях ця тема спеціально не розглядається, а досліджуються лише окремі її аспекти.

Наукова новизна дослідження

У поданій статті автор вперше висвітлив основні аспекти адміністративної діяльності міліції УРСР у середині 1960-х років. Значно доповнено матеріали про організацію роботи органів міліції в боротьбі з дитячою бездоглядністю та правопорушеннями неповнолітніх. Систематизовано та узагальнено матеріал щодо боротьби міліції з порушеннями правил дорожнього руху та з попередження дорожньо-транспортних пригод. Уперше висвітлено деякі аспекти

боротьби міліції з браконьєрством. У науковий обіг уведено певну кількість нових джерел і матеріалів, які раніше не публікувалися (у тому числі з ГДА МВС). Таким чином, можна констатувати, що заявлена нами тема є недостатньо дослідженою в історико-правовій літературі.

Виклад основного матеріалу

11 травня 1964 р. міністр охорони громадського порядку УРСР І.Х. Головченко підписав «Інструкцію про організацію роботи органів міліції по боротьбі з дитячою бездоглядністю та правопорушеннями з боку неповнолітніх». У ній, зокрема, відзначалося, що відповідальність за організацію боротьби з дитячою бездоглядністю та правопорушеннями з боку неповнолітніх покладається на начальників міських, районних та лінійних органів міліції. Те, що відповідальність за цю роботу покладалася безпосередньо на начальників місцевих органів міліції, свідчило, що цьому питанню надавалося суттєвого значення. Роботу щодо запобігання бездоглядності дітей та підлітків та правопорушень з їхнього боку вони повинні були проводити у тісній взаємодії з комісіями у справах неповнолітніх при виконкомах Рад депутатів трудящих, а також громадськими організаціями, органами народної освіти, школами, навчальними закладами, підприємствами та добровільними народними дружинами та іншими самодіяльними організаціями трудящих, як це було прийнято у ті часи. Це означало, відповідно до доктрин тодішньої політики та ідеології, що громадські організації та сама громадськість повинні брати на себе все більше обов'язків у сфері попередження злочинності молоді.

В Інструкції відзначалося, що дитячі кімнати міліції знаходяться в безпосередньому підпорядкуванні *апаратів карного розшуку* (підкреслення наше – Авт.) та призначаються для організації роботи з попередження дитячої бездоглядності та правопорушень з боку неповнолітніх [7, с. 480]. Тут найцікавішим є питання, яке ми вже виділили в тексті – чому дитячі кімнати міліції мали знаходитися в безпосередньому підпорядкуванні *апаратів карного розшуку*.

На нашу думку, це було не випадкове організаційне рішення, і пов'язане воно було, скоріше всього, зі зростанням злочинності неповнолітніх і необхідністю протидіяти цій злочинності.

Далі в наказі вказувалося, що інспектор (старший інспектор) дитячої кімнати міліції зобов'язаний організовувати та проводити профілактичні заходи щодо попередження дитячої бездоглядності, правопорушень з боку неповнолітніх та порушень ними правил поведінки на вулицях та в громадських місцях для того, щоб не допускати на території, що обслуговується, нещасних випадків з дітьми, жертв від автодорожніх пригод, пожеж від витівок з вогнем, злочинів та антигромадських проявів з боку самих дітей та підлітків. Конкретно і детально розписувалися також обов'язки дільничного уповноваженого та начальника лінійного посту транспортної міліції у цій сфері діяльності [7, с. 482].

Поява такої Інструкції була пов'язана з необхідністю впорядкування цієї роботи, чіткішого визначення завдань органів міліції щодо покращення ситуації щодо попередження дитячої бездоглядності та правопорушень з боку неповнолітніх.

26 серпня 1967 р. Президія Верховної Ради УРСР прийняла указ «Про затвердження «Положення про комісії у справах неповнолітніх УРСР». Безпосередньо міліції тут стосувалося два таких пункти. «Районні, міські комісії в справах неповнолітніх разом з органами народної освіти, професійно-технічної освіти, соціального забезпечення, міліції і з широкою участю громадськості виявляють і беруть на облік дітей і підлітків, які залишились без батьків, неповнолітніх, які мають батьків чи осіб, що їх замінюють, які не забезпечують належних умов для виховання дітей; підлітків, які залишили школу і не працюють, а також інших неповнолітніх, які потребують державної і громадської допомоги, і вживають заходів до їх влаштування. Районні, міські комісії в справах неповнолітніх разом з дитячими кімнатами міліції та з участю громадськості здійснюють нагляд за поведінкою неповнолітніх, до яких застосовані заходи виховного або адміністра-

тивного впливу, засуджених до покарання, не зв'язаного з позбавленням волі, умовно засуджених і достроково звільнених від відбуття покарання, за поведінкою неповнолітніх, які повернулись зі спеціальних виховних і лікувально-виховних установ або відбули покарання в трудових колоніях для неповнолітніх, а також ведуть облік цих неповнолітніх» [8, с. 483-486]. Нічого нового в цих статтях Положення для діяльності міліції, по суті, не було, міліція і так займалася цими проблемами. Мова йшла лише про співпрацю з комісіями в справах неповнолітніх та про посилення уваги до цього напряму роботи.

Стан співпраці міліції з добровільними народними дружинами з охорони громадського порядку було проаналізовано в іншому наказі міністра охорони громадського порядку УРСР І.Х. Головченка з оголошенням рішення колегії МОГП УРСР «Про взаємодію органів міліції з добровільними народними дружинами з охорони громадського порядку» від 3 квітня 1963 р. У рішенні Колегії відзначалося, що поряд з певними успіхами у цій роботі, низка органів міліції Закарпатської, Волинської, Івано-Франківської, Хмельницької, Чернігівської, Херсонської, Луганської, Київської та інших областей ще слабо здійснювали зв'язок із добровільними народними дружинами, не надавали їм належної допомоги в навчанні дружинників та організації їхньої роботи. Внаслідок цього окремі народні дружини не брали активної участі в охороні громадського порядку. Багато начальників органів міліції не мобілізували оперативно-начальницький склад на допомогу дружинам в організації їхньої роботи, навчанні та інструктуванні дружинників, а поклали цю роботу в основному на дільничних уповноважених. Працівники міліції ще слабо брали участь у вихованні дружинників, не використовували для цієї мети наявні приклади сміливості, мужності та винахідливості, які виявляли працівники міліції та дружинники в боротьбі з правопорушниками.

Колегія міністерства вважала, що передовий досвід органів міліції, оперативних, дільничних уповноважених та інших

працівників міліції щодо взаємодії із добровільними народними дружинами поширюється недостатньо. Начальники, оперативний склад і працівники дізнання органів міліції рідко виступали перед дружинниками з доповідями та лекціями з роз'яснення законів, загальнообов'язкових рішень місцевих Рад депутатів трудящих, слабо роз'яснювали їм порядок дій при припиненні правопорушень, а тому окремі дружинники найчастіше не реагували на вчинені в їхній присутності порушення громадського порядку. Деякі органи міліції не інформували дружини про вжиті заходи щодо доставлених ними до міліції правопорушників. Мали місце окремі випадки, коли правопорушники завдавали образ дружинникам при припиненні ними порушень громадського порядку, чинили опір при затриманні та вчиняли інші протизаконні дії, проте органи міліції не завжди реагували на такі факти і не брали дружинників під захист. У більшості міст республіки при штабах народних дружин було створено оперативні комсомольські загони з числа найактивніших молодих дружинників, проте оперативний склад, дільничні уповноважені, інспектори дитячих кімнат та інші працівники міліції не надавали їм необхідної допомоги у роботі.

Колегія вказала начальникам Управління охорони громадського порядку областей на необхідність вжити заходів для усунення відзначених недоліків. Для надання допомоги народним дружинам в організації їхньої роботи та навчання дружинників було наказано закріпити за ними додатково осіб оперативно-начальницького складу міліції, крім дільничних уповноважених [9, с. 332-334]. Більшість інших рішень колегії не мала такого конкретного спрямування і передбачала заходи «ширше застосовувати» вже відомі заходи, «систематично узагальнювати та інформувати» та таке інше.

Органи міліції вели також боротьбу з браконьєрством. Так, міліціонери Київщини за 1964 рік затримали за систематичне браконьєрство понад 30 осіб, із них на 7 осіб матеріали було передано до рибної інспекції, 12 осіб було попереджено та матеріали на них було направлено до товариських су-

дів, на 4-х було складено адмінпротоколи та 2 особи було притягнуто до кримінальної відповідальності [10, с. 405].

На це ж була спрямована Вказівка МОГП УРСР «Про заходи щодо посилення роботи органів міліції по боротьбі з браконьєрством» від 28 лютого 1968 р. У ній відзначалося, що МОГП УРСР має у своєму розпорядженні дані про те, що в низці областей республіки – Київській, Черкаській, Запорізькій, Дніпропетровській, Херсонській, Полтавській, Чернігівській та інших – допускалася велика кількість випадків браконьєрства та порушень правил рибальства. Тим часом деякі органи міліції послабили боротьбу з браконьєрством та іншими злочинами на водоймах, мало сприяли органам рибоохорони у боротьбі з порушеннями правил риболовлі.

Працівники міліції в низці випадків не вживали належних заходів до членів риболовецьких колгоспів, які займалися браконьєрством та розкраданням виловленої риби. У 1965 р. лише у 10 рибколгоспах на Каховському водосховищі органами рибоохорони було виявлено 45 членів рибних артілей, які викрали понад 16 центнерів риби цінних видів. Особливо багато таких випадків було у рибколгоспах «Шлях рибалки» та «Шлях до комунізму» Запорізької області.

МОГП УРСР пропонував: «Активізувати роботу органів міліції щодо боротьби з браконьєрством на річках, водосховищах та інших водоймах, а також з розкраданням риби членами риболовецьких колгоспів. Вимагати від начальників органів міліції повсюдно встановити діловий контакт з органами рибоохорони (де вони є) та надавати їм всіляке сприяння у боротьбі з порушеннями правил рибальства» [11, с. 407].

Важливим напрямом роботи міліції в ці роки залишалася боротьба з порушеннями правил дорожнього руху та з попередження дорожньо-транспортних пригод. В умовах посилення адміністративно-командних методів керівництва та управління країною, кількість завдань, що покладаються на Державтоінспекцію, неухильно зростала, а система забезпечення безпеки до-

рожнього руху, яка склалася до середини 60-х рр., вже не справлялася з покладеними на неї завданнями. Безпека дорожнього руху в цей історичний період стала соціальною проблемою державної важливості, яка вимагала комплексного, системного підходу. У першій половині 1960-х набули чинності єдині для усієї країни Правила руху вулицями і дорогами. 1 липня 1963 року було введено в дію новий ГОСТ 10807-64 «Знаки та покажчики дорожні», а також стандарт на відмітний знак для транспортних засобів, що беруть участь у міжнародному русі. У середині 60-х років відбувається скасування відділів регулювання вуличного руху (ВРВР) з передачею їхніх функцій у Державтоінспекцію.

У цей період було розпочато застосування індикаторних трубок виявлення водіїв у стані алкогольного сп'яніння, почали споруджуватися перші стаціонарні пости реалізації нагляду на заміських дорогах. Освоювалося виробництво екзаменаційних апаратів для оцінювання теоретичних знань кандидатів у водії.

Але кількість порушень правил дорожнього руху в цей період була досить значною. Якою була ситуація в цій сфері на початку 1965 р., видно з таких даних.

Усього було виявлено порушень правил руху та незаконного використання транспорту, допущених водіями, – 355774; у тому числі:

а) перевищення швидкості руху – 36683; б) порушення правил обгону та маневрування – 37332; в) рух не по правому боці вулиці, дороги – 13312; г) порушення правил проїзду перехресть – 42681; д) порушення правил проїзду залізничних переїздів – 3228; е) порушення правил користування світлом фар – 14869; ж) порушення правил зупинки та стоянки транспорту – 14249; з) порушення правил перевезення людей на вантажних автомобілях – 15277; і) керування транспортом у нетверезому стані – 7490; к) керування транспортом без прав на це – 7502; л) використання транспорту в особистих корисливих цілях – 3839; м) інші порушення – 159312.

Усього було виявлено порушників правил руху – 684439, у тому числі: а) праців-

никами ДАІ-ВРВР та дорожніх відділень (ділянок) ДАІ – 611255; б) дільничними уповноваженими та іншими працівниками міліції – 21835; в) дружинниками, громадськими автоінспекторами та іншими представниками громадськості -51349.

Як бачимо, найбільше було «інших порушень» – 159312, але що ж це за порушення в такій великій кількості, у звіті начальника ДАІ МОГП УРСР полковника міліції Микитюка, звідки ми взяли ці цифри, чомусь не розшифровується. На другому місці – порушення правил проїзду перехресть, що завжди було дуже небезпечним порушенням, а на третьому – порушення правил обгону та маневрування.

За виявленими порушеннями були вжиті такі заходи:

За керування у нетверезому стані були позбавлені права управління: до 6 місяців – 101 особа, від 6 місяців до 1 року – 619 осіб, від 1 до 2 років – 4 722 особи, понад 2 роки – 316 осіб. Як видно, найчастіше позбавляли прав на строк від 1 до 2 років. За порушення правил руху: було попереджено шляхом компостування талонів – 100 890 осіб, піддано іспитам з правил дорожнього руху – 13245 осіб, спрямовано матеріалів на розгляд колективів та товариських судів – 6548 осіб, оштрафовано – 11942 особи на суму – 61805 руб. Отже, найпоширенішим заходом впливу, враховуючи ступінь порушення, було компостування талонів.

Утекли з місця дорожньо-транспортної пригоди – 110 осіб, з них було розшукано – 73 особи.

Для попередження порушень правил дорожнього руху проводилася досить значна роз'яснювальна робота. Так, лише за 1-й квартал 1965 р. було проведено 1491 нараду з керівниками автогосподарств щодо безпеки руху, видано 267 «летючок», брошур, плакатів з безпеки руху загальним накладом 1103580, проведено бесід по радіо – 7781, по телебаченню (новий вид пропаганди в СРСР!) – 66 [12, арк. 12-16].

З метою покращення цієї роботи керівництвом МОГП було прийняте рішення про ширше залучення громадськості до виявлення порушень дорожнього руху та попередження цих порушень. 31 березня

1966 р. було прийнято «Положення про роботу громадських інспекторів». У ньому, зокрема, відзначалося, що громадськими автоінспекторами можуть бути найбільш підготовлені працівники автогосподарств – керівники, інженерно-технічний склад, водії – передовики виробництва та дисципліни, працівники контрольно-ревізорських апаратів, дорожніх органів, працівники об'єднань «Сільгосптехніка», викладачі та інструкторський склад автошкіл та курсів, активісти відділів охорони здоров'я освіти, культури, товариств Червоного Хреста, ДТСААФ, «Знання» та інших організацій.

Згідно з цим Положенням громадський автоінспектор був зобов'язаний: а) здійснювати нагляд за суворим дотриманням водіями транспорту та пішоходами правил руху на вулицях та дорогах, а також за дотриманням пасажирями правил користування транспортом; б) брати участь у здійсненні контролю за технічним станом транспорту, що виходить на лінію, та запобігати виїзду технічно несправних автомобілів; в) стежити за правильністю використання водіями автотранспорту; г) широко пропагувати правила безпеки руху серед населення, водіїв та дітей шляхом читання лекцій, бесід, поширення наочної агітації тощо; д) громадські автоінспектори з числа викладачів та інструкторів автошкіл та курсів, крім того, зобов'язані проводити заходи, що сприяють підвищенню якості підготовки водійського складу, придбання ними навичок керування транспортом та суворого дотримання правил руху.

Щодо прав громадських автоінспекторів, то вони були такими: а) право зупиняти автомобілі та перевіряти, чи є у водіїв дорожні документи, чи правильно вони оформлені, чи відповідає маршрут руху вказаному в документах, встановлювати правильність використання транспорту та попереджати водіїв про відповідальність за допущення порушень; б) затримувати водіїв разом з автомашиною та доставляти їх до найближчих органів міліції або до Державтоінспекції, якщо встановлено, що водій за кермом перебуває у нетверезому стані; в) попереджати пішоходів та пасажирів транспорту, які порушують правила руху,

особливо якщо це такі порушення: перехід вулиць та доріг у невстановлених місцях, проїзд на підніжках та виступах транспорту, проїзд стоячи у кузові та сидючи на бортах кузова вантажного автомобіля та ін.; г) затримувати водія, який вчинив дорожню пригоду, та відбирати у нього документи до прибуття на місце події працівників міліції, охороняти місце події та записувати свідків; д) відвідувати за путівками ДАІ організації, установи та школи для проведення бесід, лекцій та інших заходів щодо безпеки руху[13, с. 774-778]. Рішення про активне залучення громадських інспекторів до контролю за дорожньо-транспортним рухом прямо кореспондувалося з уже згадуваною доктриною ширшого залучення активної частини населення до нагляду за громадським порядком та безпекою. Слід відзначити також, що громадським інспекторам надавалися значні права та на них покладалися широкі обов'язки.

З метою покращення патрулювання вулиць і підвищення безпеки громадян, МОГП УРСР намітило заходи щодо поліпшення використання спецмоточастин міліції в охороні громадського порядку, які були підписані міністром І.Х. Головченком 26 червня 1967 р. Тут, зокрема, вказувалося, що перевіркою службової діяльності спеціальних моторизованих частин міліції було встановлено, що деякі начальники УОГП та управлінь міліції слабо займаються службою цих частин, у деталі її організації та практичного несення не вникають, стан роботи патрульних нарядів не аналізують. Тим часом, у низці міст патрульна служба спецчастин міліції була організована незадовільно, багато військовослужбовців службу несли пасивно. Контроль за їхньою роботою на маршрутах здійснювався недостатньо, офіцерський склад частин мало звертав уваги на активність та якість несення служби підлеглими, а начальники деяких органів міліції зовсім усунулися від організації контролю за службою патрульних нарядів військовослужбовців. Так, в Одесі – патрульно-постова служба цих підрозділів організовувалася таким чином, що грубо порушувався режим харчування особового складу, проміжки між їжею сягали

10–15 годин, тоді як вони не повинні були перевищувати 7 годин. У Києві та Одесі закінчення служби патрульних нарядів було визначено о 2 годині, а у Запоріжжі – о 3 годині ночі, у зв'язку з чим через відсутність чи несвоєчасне надання транспорту патрульні змушені були повертатися до казарм пішим порядком на відстань 10–15 км. Це призводило до зриву порядку дня, не давало змоги правильно організувати нормальний відпочинок, навчання та виховання особового складу.

Міністр вказав, що військовослужбовців спецчастин міліції треба використовувати для охорони громадського порядку п'ять днів на тиждень. Тривалість несення ними патрульної служби була встановлена 5 годин із моменту прибуття їх до органу міліції.

Час несення патрульної служби військовослужбовцями повинен встановлюватися, як підкреслював міністр, залежно від оперативної обстановки, але її закінчення мало бути, як правило, не пізніше ніж за 1 годину ночі. Підрозділи спецчастин міліції закріплювалися на певний період за райвідділами міліції, а патрульні наряди – за конкретними маршрутами (територією) відповідно до наказу МОГП УРСР № 053 1967 року. Їхній особовий склад повинен був використовуватися лише за прямим призначенням для несення служби з охорони громадського порядку та забезпечення масових заходів у місті. Начальникам міліції приписувалося організувати чіткий контроль за несенням патрульної служби військовослужбовцями. До перевірки патрульних нарядів вимагалось залучати не лише офіцерів спецчастин, а й начальницький склад органів міліції. З метою кращої підготовки патрульних нарядів до служби начальників райвідділів міліції було зобов'язано, відповідно до плану охорони громадського порядку на добу, щодня повідомляти командирів частини кількість та номери маршрутів, де нестимуть службу військовослужбовці. Усі оперативні орієнтування поряд із органами міліції повинні були направлятися також і в спеціальні частини міліції [14, с. 335-336].

Як видно, у цьому документі, перш за все, регламентувалися час та тривалість служби військовослужбовців спецмоточастин міліції, що аргументувалося не лише необхідністю поліпшення охорони громадського порядку на вулицях міст республіки, але й турботою про харчування тих, хто там служив. Для реалізації цих заходів, як завжди, вимагалось «посилити контроль».

У 1967 р. Рада Міністрів СРСР прийняла постанову «Про підвищення безпеки руху у містах, інших населених пунктах і на автомобільних дорогах» [15, ст.105], де однією із основних вимог до роботи виконавчої влади було створення необхідних умов для найбільш швидкого руху транспорту за його максимальної безпеки. До основних напрямів діяльності виконавчої влади щодо забезпечення безпеки дорожнього руху можна віднести технічне вдосконалення автомобілів та створення умов для їх якісного технічного обслуговування, дорожнє будівництво та покращення оснащення доріг засобами організації руху, покращення підготовки водійських кадрів, пропаганда безпеки дорожнього руху.

Висновки

У 1960-ті роки адміністративна діяльність становила найбільшу за обсягом частину роботи органів міліції. Вона в цілому була спрямована на забезпечення громадського порядку в містах та селах республіки. У цей період правоохоронними органами проводилася достатньо цілеспрямована та активна робота з протидії злочинності неповнолітніх, дитячою бездоглядністю та безпритульністю. Міліція вжила комплекс заходів щодо виявлення, затримання, влаштування безпритульних та бездоглядних дітей. Основна увага акцентувалася на убезпечення дітей від кримінально-злочинного елемента та створення необхідних умов для нормального життя та навчання. Посилася діяльність міліції з попередження та затримання порушників правил дорожнього руху. Це стало гостроактуальною державною проблемою у зв'язку із зростанням кількості автомобілів. Відбулася ліквідація відділів регулювання вуличного руху (ВРВР) з передачею їхніх функцій у

Державтоінспекцію. Було введено інститут громадських автоінспекторів з широкими правами, які повинні були допомагати міліції боротися з порушниками дорожнього руху. Посилилася пропаганда безпеки дорожнього руху, яка почала здійснюватися більш різноманітними засобами, включаючи радіо та телебачення.

Література

1. Чернега А.П. Правове регулювання діяльності органів міліції Української РСР у 1956–1985 рр.: автореферат дис. канд. юр. наук: спец. 12.00.01. Київ, 2008. 21 с.

2. Лесь І.О. Становлення та розвиток дисциплінарних правовідносин в органах міліції УСРР-УРСР (1919-1991 рр.): дис. канд. юр. наук: спец. 12.00.01. Харків, 2016. 218 с.

3. Шляхом становлення і визнання. До 90-річчя транспортної міліції / [Упорядкув.: Г.О. Пушкарьов]. Х.: Фактор-Друк, 2009. 64 с.

4. Міліція України: історичний нарис, портрети, події: наук.-попул. вид. / за заг. ред. Ю. О. Смирнова; кол. авт. Ю. О. Смирнов, П. П. Михайленко, О. Д. Святоцький, М. І. Ануфрієв. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2002. 798 с.

5. Бандурка О. М. Секретарі, наркоми, міністри внутрішніх справ України в 1917-2022 роках. Харків: Майдан, 2022. 544 с.

6. Керівники Харківської міліції / поліції (1918–2021 рр.): історико-правове дослідження : монографія / за заг. ред. В.А. Греченка. Харків : Майдан , 2021. 402 с.

7. Інструкція про організацію роботи органів міліції по боротьбі з дитячою бездоглядністю та правопорушеннями з боку неповнолітніх 11 травня 1964 р. // Михайленко П.П., Кондратьєв Я.Ю. Історія міліції України в документах та матеріалах: у 3 т. Київ : Генеза, 1997. Т. 3: (1946–1990). С.478-482.

8. Про затвердження «Положення про комісії у справах неповнолітніх УРСР»: указ Президії Верховної Ради УРСР 26 серпня 1967 р. // Михайленко П.П., Кондратьєв Я.Ю. Історія міліції України в документах та матеріалах... Т. 3. С.483-489.

9. Про взаємодію органів міліції з добровільними народними дружинами з охорони громадського порядку: наказ міністра охорони громадського порядку УРСР І.Х. Головченка з оголошенням рішення колегії МОГП УРСР від 3 квітня 1963 р. // Михайленко П.П., Кондратьєв Я.Ю. Історія міліції України в документах та матеріалах... Т. 3. С.332-334.

10. Повідомлення начальника управління міліції виконкому Київської міської ради депутатів трудящих Г. Луценка про роботу по боротьбі з браконьєрами 31 жовтня 1964 р. // Михайленко П.П., Кондратьєв Я.Ю. Історія міліції України в документах та матеріалах... Т. 3. С.405.

11. Про заходи щодо посилення роботи органів міліції по боротьбі з браконьєрством : вказівка МОГП УРСР 28 лютого 1968 р. // Михайленко П.П., Кондратьєв Я.Ю. Історія міліції України в документах та матеріалах... Т. 3. С.407.

12. ГДА МВС України. Ф. 26. Оп. 1. Спр. 79. Арк. 12–16.

13. Положення про роботу громадських інспекторів 31 березня 1966 р. // Міністерство внутрішніх справ України: події, керівники, документи та матеріали (1917–2017 рр.) : наук. вид. / авт. кол. : М.Г. Вербенський, О.Н. Ярмиш, В.О. Криволапчук, Т.О. Проценко, В.В. Ткаченко, В.М. Чисніков, Т.А. Плугатар, В.А. Довбня, О.В. Кожухар ; за заг. ред. А.Б. Авакова. К., 2016. Т. 6. : Міністерство внутрішніх справ – Міністерство охорони громадського порядку Радянської України в період десталінізації та подальших реорганізацій (5 березня 1953 р. – грудень 1968 р.). К.–Х. : Мачулін, 2016. С.774-778.

14. Пропозиції МОГП УРСР щодо поліпшення використання спецмоточастин міліції в охороні громадського порядку 26 червня 1967 р. // Михайленко П.П., Кондратьєв Я.Ю. Історія міліції України в документах та матеріалах... Т. 3. С.335-336.

15. Про підвищення безпеки руху у містах, інших населених пунктах і на автомобільних дорогах: постанова Ради Міністрів СРСР. СП СРСР. 1967. № 29. Ст. 207.

SUMMARY

The article examines the main aspects of the administrative activities of the police in the mid-1960s. It is shown how the police organized the fight against child neglect and offenses committed by minors. The management of this activity was entrusted directly to the chiefs of the city, district and line police bodies, who cooperated with the commissions for minors under the executive committees of the Soviets of Workers' Deputies, as well as public organizations, public education bodies, schools, educational institutions, enterprises and voluntary people's wives and other public organizations. This meant, according to the doctrines of the politics and ideology of the time, that public organizations and the public itself should take on more and more responsibilities in the field of youth crime prevention. In this regard, considerable attention was paid to strengthening cooperation with voluntary people's squads, as there were significant shortcomings in this work. Some local police bodies did not provide adequate assistance in training the guards and organizing their work. As a result, individual wives did not take an active part in maintaining public order. The police also fought against poaching, but at

that time some local police bodies weakened the fight against it and other crimes on reservoirs, and did little to help the fish protection authorities in the fight against violations of fishing rules. The fight against violations of traffic rules and the prevention of traffic accidents remained an important area of police work in those years. The number of such violations increased in these years and became an acute problem. The fight against violations of traffic rules and the prevention of traffic accidents remained an important area of police work in those years. The number of such violations increased in these years and became an acute problem. Only in 1965, more than 600,000 violators of traffic rules were found in the republic. In order to improve this work, the management of the MOGP made a decision to involve the public more widely in the detection of traffic violations and the prevention of these violations, in particular, the institute of public car inspectors with fairly broad rights and responsibilities was created.

Key words: Ukraine, militia, 1960s, administrative activities of the militia, fight against child neglect, voluntary people's squads, poaching, violation of traffic rules.